Verkennend natuuronderzoek Woonschepenlocatie Tull en 't Waal

Gemeente Houten

Definitief

Verkennend natuuronderzoek Woonschepenlocatie Tull en 't Waal

Gemeente Houten

Definitief

Rapportnummer:	211X04071.059464_3
Datum:	10 oktober 2011
Contactpersoon opdrachtgever:	Gemeente Houten
Projectteam BRO:	Rob van Dijk, Jochem Visser
Trefwoorden:	Flora- en Faunawet, natuuronderzoek, effectbeschrijving
Bron foto kaft:	Hollandse Hoogte 11
Beknopte inhoud:	In voorliggende rapportage is de ontwikkeling van het cluster primair onderwijs te Donk getoetst aan natuurwetgeving en natuurbeleid. Mits enkele aanbevelingen in acht worden genomen is het plan in overeenstemming met natuurwetgeving en beleid.

BRO
Hoofdvestiging
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
5282 WV Boxtel
T +31 (0)411 850 400
F +31 (0)411 850 401

Ruimte | om *in* te leven

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING **3**
1.1 Aanleiding van het onderzoek 3
1.2 Leeswijzer 3

2. SAMENVATTING EN ADVIES **5**

3. WERKWIJZE **7**

4. BESCHERMDE NATUURWAARDEN **9**
4.1 Ligging en beschrijving van het plangebied 9
4.2 Beschrijving initiatief 12
4.3 Soortenbeschrijving en effectenbeoordeling 13
4.3.1 Vaatplanten 13
4.3.2 Grondgebonden zoogdieren 13
4.3.3 Vleermuizen 14
4.3.4 Vogels 14
4.3.5 Amfibieën, reptielen en vissen 15
4.3.6 Overige diersoorten 16
4.4 Beschermde gebieden 16
4.4.1 Natuurbeschermingswet 16
4.4.2 Ecologische hoofdstructuur 16

BIJLAGEN
Bijlage 1: Ruimtelijke plannen en natuurwetgeving
Bijlage 2: Onderbouwing op toetsingscriteria A1 t/m D2 Beslisboom

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding van het onderzoek

In een dode arm van de Lek nabij Tull en 't Waal (gemeente Houten) is de herinrichting van een bestaande woonschepenlocatie voorzien. De gewenste ontwikkeling is niet mogelijk op basis van het huidige bestemmingsplan. De gemeente heeft daarom het voornemen om een bestemmingsplan op te stellen, om de gewenste ontwikkeling mogelijk te maken. Hierbij is het onder andere noodzakelijk om inzicht te verkrijgen in de wettelijke verplichtingen en mogelijkheden met betrekking tot natuurwetgeving en natuurbeleid.

Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden en eventuele vervolgstappen vanuit natuurwetgeving en natuurbeleid om de geplande ontwikkeling te realiseren. Hiertoe is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar beschermde natuurwaarden in en rondom het plangebied.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn de belangrijkste conclusies van het onderzoek vertaald in een advies. Hoofdstuk 3 geeft de gevolgde werkwijze weer, en in hoofdstuk 4 zijn de resultaten van het natuuronderzoek uitgewerkt en onderbouwd. Een samenvatting van het gebruikte wettelijke kader is gegeven in Bijlage 1.

2. SAMENVATTING EN ADVIES

Het bestemmingsplan is gericht op behoud en ontwikkeling van de natuurwaarden van de EHS en de ecologische verbindingszone. Aantasting van de EHS is niet aan de orde. Naar aanleiding van de vooroverlegreactie van de provincie Utrecht is de Beslisboom Nee Tenzij Ecologische Hoofdstructuur (EHS) doorlopen.

Om verstoring van vogels te voorkomen is het aan te bevelen dat het rooien van struiken en ruigtevegetaties in de periode september-maart plaatsvindt. Indien dit niet mogelijk is, of wanneer redelijkerwijs verwacht kan worden dat binnen de genoemde periode toch vogels in de vegetatie broeden, is het noodzakelijk om de initiatieflocatie vóór de ingreep te laten controleren op aanwezige broedvogels. Wanneer dan geen vogels op de initiatieflocatie nestelen, kan alsnog begonnen worden met de ingreep.

Voor vleermuizen is een met bomen begroeide oever erg interessant als foerageergebied. Dit is mogelijk te ontwikkelen door langs de oever bomen zoals wilgen of populieren aan te planten, oftewel spontane opslag van bomen toe te staan. Voor de vogelsoorten Oeverzwaluw en IJsvogel is het aan te bevelen om in de oever plaatselijk een steile wand te creëren waarin de vogels kunnen nestelen. Overigens zijn dergelijke maatregelen niet wettelijk vereist op basis van de Flora- en faunawet.

Uit de beoordeling op de toetsingscriteria uit de eerder genoemde beslisboom blijkt dat het plan niet leidt tot significante aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken.

3. WERKWIJZE

In dit verkennend onderzoek (quickscan) wordt de waarde van de initiatieflocatie bepaald voor beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet en het provinciale beleid met betrekking tot natuurbescherming. Er is een beoordeling gemaakt wat de effecten van de ingreep zijn op beschermde soorten, en er is aangegeven of vervolgonderzoek nodig is om de aanwezigheid van beschermde soorten vast te stellen. Bovendien is een algemene beoordeling gegeven van de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Hiertoe is een bronnenonderzoek en een verkennend veldbezoek uitgevoerd.

Voor het bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van vrij beschikbare gegevens. Allereerst is gebruik gemaakt van bij de gemeente Houten beschikbare inventarisatiegegevens. Deze gegevens, die afkomstig zijn van de Provincie Utrecht, zijn recent en van een hoog detailniveau. Daarnaast is gebruik gemaakt van algemene verspreidingsatlassen. Natuurloket geeft informatie over de verspreiding van soortgroepen per km^2 en of daarbij wettelijk beschermde soorten en / of soorten van de Rode lijst voorkomen. Het plangebied ligt in het kmhok 138-444. Er zijn geen gegevens aangekocht omdat de gemeentelijke database reeds beschikt over gedetailleerde natuurgegevens.

Het verkennende veldbezoek is uitgevoerd op 10 augustus 2010. Hierbij zijn ecotopen in beeld gebracht; bovendien is gelet op sporen en verblijfplaatsen van beschermde soorten in en rondom het plangebied. Tijdens het veldbezoek was het zwaar bewolkt en 20 graden Celsius.

Op basis van de verzamelde kennis en de ingrepen die plaats zullen vinden, is een beoordeling gemaakt van de mogelijke effecten. Hierbij is advies uitgebracht met het oog op de genoemde wettelijke en beleidsmatige verplichtingen.

Naar aanleiding van de vooroverlegreactie van de provincie Utrecht heeft overleg plaats gevonden met de provincie. Naar aanleiding van dit overleg is de Beslisboom Nee Tenzij Ecologische Hoofdstructuur (EHS) doorlopen (http://fd5.formdesk.com/provincieutrecht1/EXT_Subs_Nee-Tenzij). Hieruit is gebleken dat de toetsingscriteria A1 t/m D2 onderbouwd moeten worden. In bijlage 2 is de onderbouwing op deze criteria opgenomen.

4. BESCHERMDE NATUURWAARDEN

4.1 Ligging en beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt circa 1 kilometer ten zuidoosten van de kern Tull en 't Waal in het buitengebied van de gemeente Houten. De westelijke grens van het plangebied wordt gevormd door de gemeentegrens; de oostelijke grens loopt ongeveer gelijk met het midden van de dijk, die het plangebied scheidt van de nabijgelegen zandwinningplas. De noordelijke en zuidelijke grens lopen gelijk met de y-coördinaten 444 en 445 van het Rijksdriehoeksstelsel (Amersfoortcoördinaten). De begrenzing van het plangebied is weergegeven in figuur 1. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het onderzoeksgebied zijn 138,3-444,4[1].

Het plangebied bestaat uit de oostelijke oever van een afgesneden meander van de Lek. Het deel van de meander staat aan de zuidzijde in directe verbinding met de Lek. De noordzijde is afgesloten door middel van een dijk. Deze verbindt het schiereiland Ossenwaard, waarop zich het stuwcomplex Hagestein bevindt, met het vasteland.

Ten oosten van het plangebied ligt de recentelijk gegraven natuur- en recreatieplas 't Waal. Momenteel vindt in deze plas nog zandwinning plaats. Na 2015 zal het noordelijke deel van de plas een recreatieve functie krijgen en het zuidelijke deel een natuurfunctie. Het gebied maakt deel uit van de Honswijkerwaarden. De plas wordt momenteel gebruikt door watervogels.

De dijk die de oostelijke grens van het plangebied vormt, is begroeid met een ruigtevegetatie waarin algemene soorten domineren. Het beheer van de dijk is bij BRO niet bekend. In de vegetatie zijn diverse kruidachtige soorten aangetroffen, zoals Canadese fijnstraal, Jacobskruiskruid, Boerenwormkruid, Reukloze kamille, Duizendblad, Bijvoet, Akkerdistel, Speerdistel, Kale jonker, Grote klit, Grote kaardenbol, Ridderzuring, Wilde peen, Gewone berenklauw, Pastinaak, Herik, Smeerwortel, Grote brandnetel, Gele honingklaver, Witte klaver, Smalle weegbree, Grote weegbree, Middelste teunisbloem, Braam en Schietwilg. Deze bloemrijke vegetatie trekt diverse insecten aan.

De oever van de afgesneden meander is deels begroeid met opgaande beplanting (Schietwilg en Zwarte vlier) en deels met kruidachtige soorten. Langs de oever zijn onder andere Gele lis, Riet, Wilgenroosje, Wolfspoot, Watermunt, Bitterzoet, Grote brandnetel en Haagwinde aangetroffen. Plaatselijk zijn onbegroeide zandstrandjes aanwezig. In het water is geen watervegetatie aangetroffen.

[1] De getallen staan voor de x- respectievelijk y-coördinaat van de linker benedenhoek van het km-vak.

Op de oever bevinden zich ter hoogte van de woonschepen enkele tuintjes. Hier ligt plaatselijk wat rommel. Tevens staan hier enkele geparkeerde auto's.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied (rood omlijnd)

Foto 1. Overzicht vanaf de noordzijde

Foto 2. Dijkvegetatie

Foto 3. Woonschepen aan de oever

Foto 4. Baai met oeverbegroeiing

Foto 5. Strandje in zuidelijk deel plangebied

Foto 6. Haas in het plangebied

4.2 Beschrijving initiatief

Het plan voorziet in de ontwikkeling van aanlegsteigers en ligplaatsen voor de bestaande woonschepen zoals aangegeven op bijgevoegde figuur. Doel hiervan is het tegengaan van de huidige, verrommelde situatie. Door middel van het bestemmingsplan zullen de ligplaatsen worden gelegaliseerd. Op langere termijn streeft de gemeente naar een afname van het aantal woonschepen op de locatie. Het bestemmingsplan biedt hiervoor de juridische mogelijkheden.

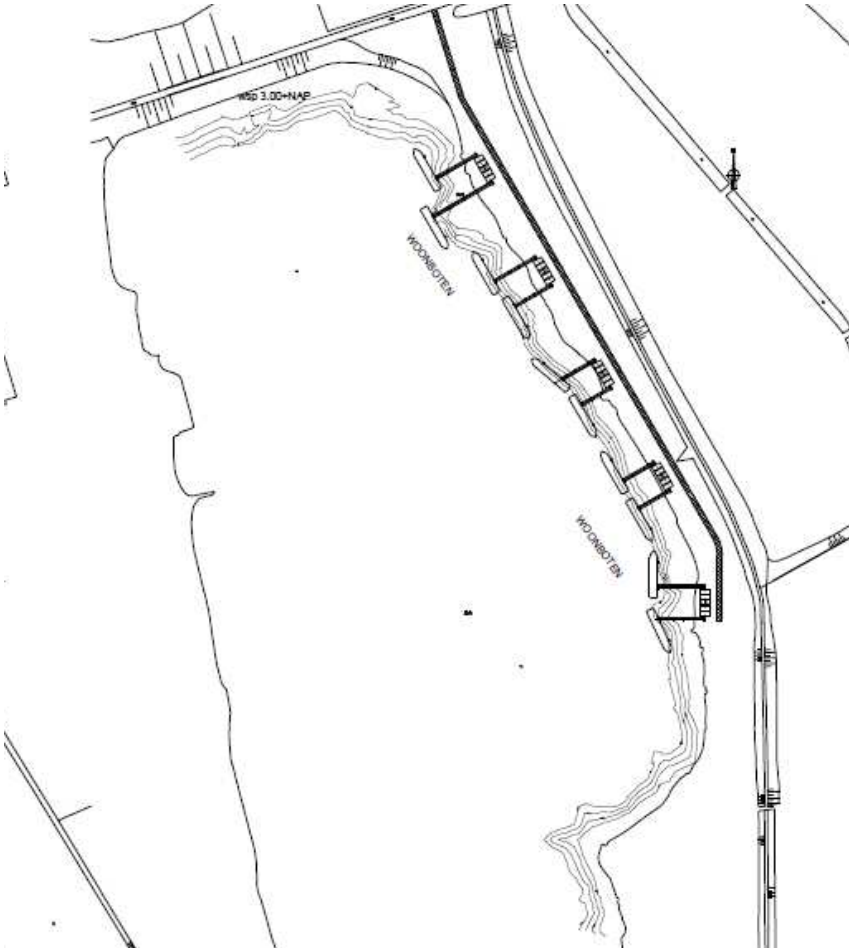

Figuur 2. Ontwikkeling woonschepenlocatie Tull en 't Waal (bron: Bos2 engineering, 5-9-2010).

Ten behoeve van de geplande ontwikkeling zullen de navolgende werkzaamheden moeten verricht:

- het verplaatsen van de schepen;
- het slopen van bestaande aanlegsteigers;
- het aanleggen van kabels en leidingen;
- het bouwen van een nieuwe aanlegsteiger.

Voor het plan zullen geen bomen gekapt hoeven te worden.

4.3 Soortenbeschrijving en effectenbeoordeling

4.3.1 Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen bijzondere of bedreigde plantensoorten waargenomen. De vegetatie in het gebied bestaat uit redelijk algemene tot zeer algemene grassen en ruigtekruiden. Ook de door de gemeente aangeleverde inventarisatiegegevens melden geen bijzondere plantensoorten. De enige aangetroffen beschermde soort is Grote kaardenbol (beschermingsniveau 1). Voor deze soort geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het veldbezoek is uitgevoerd in een voor vaatplanten geschikte inventarisatieperiode. Op basis van het veldbezoek is het voorkomen van andere beschermde plantensoorten in het plangebied met zekerheid uit te sluiten.

Conclusie: Vanuit de Flora- en faunawet hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde plantensoorten.

4.3.2 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied is tijdens het veldbezoek een Haas waargenomen. Daarnaast zijn gangen van de Mol en Rosse woelmuis waargenomen. Volgens de bij de gemeente beschikbare gegevens komt in de directe omgeving van het plangebied de Vos voor. Behalve deze soorten maken nog enkele algemeen beschermde zoogdiersoorten van beschermingsniveau 1 van het gebied gebruik, zoals Egel, Huisspitsmuis, Bosspitsmuis, Hermelijn, Wezel, Bunzing, Konijn, Bosmuis, Veldmuis en Woelrat. Voor de genoemde soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Geschikte verblijfplaatsen van strenger beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. De oever met ruige begroeiing en het eutrofe watermilieu vormen geen geschikte biotoop voor de Waterspitsmuis. De aanwezigheid van deze streng beschermde soort (beschermingsniveau 3) is daarom niet waarschijnlijk.

Conclusie: Vanuit de Flora- en faunawet hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde grondgebonden zoogdiersoorten.

4.3.3 Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen (holle bomen en gebouwen). In het plangebied zijn in het geheel geen holle bomen of gebouwen aanwezig. De aanwezigheid van vleermuiskolonies is met voldoende zekerheid uit te sluiten.
Er is wel een redelijke kans dat in gebouwen in de omgeving vleermuiskolonies voorkomen. Met name de verlaten steenoven aan de Ossenwaard is een zeer geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. Het plangebied vormt door het aanwezige oppervlaktewater en de oeverbegroeiing een optimaal foerageergebied voor diverse vleermuissoorten. Volgens de bij de gemeente beschikbare gegevens komen rondom de Ossenwaard vijf vleermuissoorten voor, te weten Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis en Watervleermuis.

Effecten:
Het plan voorziet niet in een toename van verstoring langs de oever, zoals lichtverstoring of geluidsverstoring. Het aantal woonschepen blijft namelijk gelijk. Op langere termijn is eerder een afname van menselijke verstoring voorzien. Noemenswaardige effecten op het foerageergebied van vleermuizen zijn uit te sluiten.

Aanbevelingen:
Voor vleermuizen is een met bomen begroeide oever erg interessant als foerageergebied. Dit is mogelijk te ontwikkelen door oftewel bomen zoals wilgen of populieren aan te planten oftewel spontane opslag van bomen toe te staan.

Conclusie: Negatieve effecten op vleermuizen zijn met voldoende zekerheid uit te sluiten.

4.3.4 Vogels

In en direct rondom het plangebied zijn enkele algemene, weinig kritische broedvogels waargenomen, zoals Koolmees, Winterkoning en Ekster. Daarnaast zijn enkele vogelsoorten van oevers en moerasruigtevegetaties waargenomen, te weten Bosrietzanger, Grasmus en IJsvogel. Deze laatste soort zal niet in het te ontwikkelen deel van het plangebied nestelen, omdat hier geen steile oeverwanden aanwezig zijn. In het water komen Meerkoet, Wilde eend en Kokmeeuw algemeen voor. De door de gemeente aangeleverde gegevens melden verder het voorkomen van de jaarrond beschermde vogelsoorten Oeverzwaluw en Torenvalk. Beide soorten zijn niet waargenomen tijdens het veldbezoek. Van de Oeverzwaluw zijn in het plangebied geen kolonies aangetroffen. Ook Torenvalk heeft geen nesten in het plangebied. Het plangebied is bovendien te zeer verruigd om de fungeren als foerageergebied van de Torenvalk.

Effecten:
Tijdens de aanleg van de steiger zal naar verwachting een deel van de oevervegetatie verwijderd moeten worden. Nesten van de vogels die in de oevervegetatie tot broeden kunnen komen (bv. nesten van Meerkoet, Wilde eend of Bosrietzanger) zijn uitsluitend beschermd in de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Het is aan te bevelen om de vegetatie te verwijderen in de periode dat de kans op broedende vogels het kleinst is. Dit is het geval in de periode september-maart. Indien dit niet mogelijk is, is het nodig om voorafgaand aan de werkzaamheden de begroeiing te laten controleren op aanwezige broedvogels. Wanneer dan geen vogels op de initiatieflocatie nestelen, kan alsnog begonnen worden met de ingreep. Een ontheffing voor vogels is in dit geval niet nodig.

Aanbevelingen:
Voor de Oeverzwaluw en IJsvogel kan in het plangebied broedgelegenheid gecreeerd worden door het aanleggen van steile wanden in de oevers. Een wand met een hoogte van 1 meter zou hiervoor in principe kunnen volstaan. Voor gericht advies bij een dergelijke maatregel wordt bij voorkeur contact opgenomen met een plaatselijke natuur- of vogelwerkgroep.

Conclusie: Om verstoring van vogels te voorkomen is het aan te bevelen dat het rooien van struiken en ruigtevegetaties in de periode september-maart plaatsvindt. Indien dit niet mogelijk is, of wanneer redelijkerwijs verwacht kan worden dat binnen de genoemde periode toch vogels in de vegetatie broeden, is het noodzakelijk om de initiatieflocatie vóór de ingreep te laten controleren op aanwezige broedvogels. Wanneer dan geen vogels op het terrein nestelen, kan alsnog begonnen worden met de ingreep.

4.3.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Volgens de bij de gemeente beschikbare gegevens komen in het gebied direct ten oosten van het plangebied de volgende amfibiesoorten voor: Groene kikker (onbepaald), Gewone pad, Bruine kikker, Kleine watersalamander, Rugstreeppad en Heikikker. De eerste vier soorten zijn algemeen beschermde soorten (beschermingsniveau 1) waarvoor een vrijstelling van de Flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. De twee laatstgenoemde soorten zijn streng beschermd (beschermingsniveau 3).

Het water in het plangebied is niet bijzonder geschikt als waterbiotoop voor amfibieën, door het ontbreken van beschutting en waterplanten, de aanwezige golfslag en de aanwezigheid van vissen. De kans dat Rugstreeppad en Heikikker zich in het

water voortplanten, is vrijwel nihil. De ruigte op de dijk vormt een potentieel landbiotoop voor amfibieën. Hier zijn echter geen ontwikkelingen voorzien.

Er kan vanuit gegaan worden dat in het water in het plangebied dezelfde vissoorten voorkomen als in de Lek. Volgens de gemeentelijke natuurgegevens gaat het om Blankvoorn, Bot en Winde. Dit zijn vangsten uit een nabijgelegen vistrap. Overigens zullen in de Lek nog meer soorten voorkomen. Beschermde vissoorten zijn in de afgesloten meander op basis van de aangetroffen habitat niet te verwachten.
Het voorkomen van reptielen in het plangebied is redelijkerwijs uit te sluiten vanwege het ontbreken van waarnemingen en van geschikte biotopen.

Conclusie: bij het ruimtelijk plan hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde amfibieën, reptielen of vissen.

4.3.6 Overige diersoorten

Zowel uit het veldbezoek als uit de bij de gemeente beschikbare gegevens blijkt dat het plangebied en de omgeving rijk is aan insecten zoals dagvlinders en libellen. Beschermde soorten zijn echter niet waargenomen. Het voorkomen van wettelijk beschermde ongewervelde soorten is echter met voldoende zekerheid uit te sluiten. Dergelijke soorten stellen zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving.

Conclusie: bij het ruimtelijk plan hoeft geen rekening gehouden te worden met beschermde ongewervelde diersoorten.

4.4 Beschermde gebieden

4.4.1 Natuurbeschermingswet

Het plangebied ligt buiten de invloedssfeer van door de Natuurbeschermingswet beschermde gebieden. In een straal van 5 kilometer rondom het plangebied liggen geen wettelijk beschermde natuurgebieden. Vanuit het plan hoeft geen rekening gehouden te worden met wettelijke gebiedsbescherming.

4.4.2 Ecologische hoofdstructuur

Het zuidelijke deel van het plangebied (waar geen woonschepen liggen) is door de provincie Utrecht begrensd binnen de Ecologische Hoofdstructuur. Het gebied is aangemerkt als ‘nieuwe natuur’. Volgens het ontwerp-natuurbeheerplan 2011 is hier de ontwikkeling van moeras (10%) en droog schraalland (90%) voorzien.
De oeverstrook waar de woonschepen liggen is door de provincie Utrecht aangemerkt als ecologische verbindingszone (evz). Deze evz verbindt de verschillende be-

staande en nieuwe natuurgebieden in de uiterwaarden van de Lek. Voor deze evz is als beheertype 'bloemdijk' aangegeven in het ontwerp-natuurbeheerplan. Specifieke doelsoorten zijn niet vermeld voor de evz.

De herstructurering van de woonschepenlocatie is te beschouwen als een planologische nieuwvestiging. In de EHS-nieuwe natuur zijn echter geen ruimtelijke ontwikkelingen voorzien. Deze strook ligt ten zuiden van de woonschepenlocatie. Ook externe effecten van de woonschepen op de EHS zijn niet voorzien, aangezien de schepen nauwelijks licht- of geluidsverstoring tot gevolg zullen hebben.

De aanlegsteiger zal wel in of direct tegen de evz worden gerealiseerd. Het water waarin de schepen komen te liggen behoort niet tot de evz. Het ruimtebeslag van de aanlegsteiger in de evz is nihil of verwaarloosbaar klein. Het ontsluitingspad zal als half-verhard worden uitgevoerd. Verstoring van de evz door de aanwezigheid en bewoning van de schepen zal zeer beperkt zijn. Natuurwaarden die gebonden zijn aan de bloemrijke dijk, zoals vaatplanten en insecten, zijn niet gevoelig voor menselijke verstoring. Voor watervogels en struweelvogels vormt de oostzijde van de dijk een onverstoorde biotoop. Bovendien blijkt dat in de huidige situatie vogels zoals Meerkoet en Grasmus al in de directe nabijheid van de schepen nestelen. Omdat op langere termijn de aanwezigheid van woonschepen direct tegen de evz niet wenselijk is, is het beleid van de gemeente gericht op de afname van het aantal woonschepen ter plaatse.

Figuur 3. Uitsnede uit de ambitiekaart van het ontwerp-natuurbeheerplan 2011. Roze = nog om te vormen naar natuur; Rood gearceerd = evz; Overige kleuren = bestaande natuur.

De te ontwikkelen natuurwaarden van de EHS zullen in het bestemmingsplan worden beschermd door middel van een natuurbestemming. De natuur zal daadwerkelijk worden ontwikkeld op basis van het provinciale Natuurbeheerplan en de bijbehorende Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL). Hetzelfde geldt voor de te ontwikkelen natuurwaarden van de evz. Aantasting van de EHS is niet aan de orde. Het gemeentelijke beleid is gericht op behoud en ontwikkeling van de natuurwaarden van de EHS en de evz. Het plan hoeft daarom niet te worden beoordeeld volgens het nee,tenzij-principe.

Conclusie: bij het ruimtelijk plan wordt rekening gehouden met gebiedsbescherming vanuit het provinciale beleid.

BIJLAGEN

Bijlage 1:

Ruimtelijke plannen en natuurwetgeving

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet van 1998 en 2005 en de Flora- en faunawet. Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt aanvullend gebiedsbescherming plaats door middel van de ecologische hoofdstructuur (EHS), die is geïntroduceerd in het 'Natuurbeleidsplan' (1990) van het Rijk.

Gebiedsbescherming
De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de gebiedsbescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden) en de beschermde natuurmonumenten. Ruimtelijke ingrepen die in deze gebieden plaatsvinden dan wel in de nabijheid van beschermde natuurgebieden, moeten worden getoetst op hun effecten op deze gebieden.

De Ecologische Hoofdstructuur voorziet in het behoud, het herstel en de ontwikkeling van nationaal en internationaal belangrijke ecosystemen. De EHS bevat alle gebieden waarop de inspanningen van het Rijk worden gericht om deze opgave te verwezenlijken. Dit gebeurt door ruimtelijke veiligstelling en door inzet van subsidieregelingen. Het EHS-beleid wordt op provinciaal niveau verder uitgewerkt. In de EHS wordt bij ruimtelijke ontwikkelingen het 'nee, tenzij'- principe gehanteerd. Ruimtelijke ontwikkelingen dienen getoetst te worden op effecten op de natuurwaarden. Schadelijke effecten zijn alleen toegestaan indien er zwaarwegende maatschappelijke belangen zijn en als alternatieven ontbreken. Wanneer geen sprake is van zwaarwegende maatschappelijke belangen kan aantasting van de EHS onder voorwaarden toch worden toegestaan via de beleidsinstrumenten 'herbegrenzing EHS' en 'saldobenadering'. Belangrijkste voorwaarde bij deze instrumenten is dat er een netto versterking van de EHS plaatsvindt.

Soortbescherming
De soortenbescherming heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en op een honderdtal vaatplanten. Welke soorten planten en dieren wettelijke bescherming genieten, is vastgelegd in een aantal bij de Flora- en faunawet behorende besluiten en regelingen.De wettelijk beschermde soorten zijn onderverdeeld in de volgende categorieën beschermingsniveaus:

- **niveau 1:** Onder deze categorie vallen in Nederland algemeen voorkomende soorten. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, zodat geen ontheffing van de verbodsbepalingen (artikelen 8 tot en met 12) van de Flora- en faunawet nodig is;
  niveau 2: Voor deze soorten is geen ontheffing van de verbodsbepalingen (artikelen 8 tot en met 12) van de Flora- en faunawet nodig, mits er gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode, die door een overheid of ondernemerssector zelf opgesteld kan worden. Op dit moment bestaat er een algemeen

toepasbare gedragscode voor ruimtelijke ontwikkelingen (opgesteld door Bouwend Nederland). Deze gedragscode moet voor ieder project worden uitgewerkt, in de vorm van een ecologisch werkprotocol en een ondertekende werkovereenkomst. Gedragscodes van andere sectoren en overheden kunnen ook voorzien in ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer niet gewerkt wordt conform een gedragscode moet voor deze soorten nog altijd ontheffing worden aangevraagd, waarbij de zogenaamde 'lichte toets' wordt gehanteerd. Dit houdt in dat de ruimtelijke ingreep geen afbreuk mag doen aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

- **niveau 3:** streng beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling kan worden gegeven voor ruimtelijke ontwikkelingen. Deze categorie wordt onderverdeeld in de volgende groepen:
    - **soorten uit bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten:** Wanneer de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt (en deze aantasting niet door het nemen van verzachtende maatregelen afdoende te niet kan worden gedaan) is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan de volgende criteria: 1) er zijn geen alternatieven voorhanden en 2) de ruimtelijke ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor een ontheffingsaanvraag moet aan beide criteria worden voldaan.
    - **soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn:** Wanneer de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt (en deze aantasting niet door het nemen van verzachtende maatregelen afdoende te niet kan worden gedaan) is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan de volgende criteria: 1) er is sprake van dwingende redenen van openbaar belang; 2) er zijn geen alternatieven voorhanden en 3) de ruimtelijke ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor een ontheffingsaanvraag moet aan alle criteria worden voldaan.
- **vogels:** alle inheemse vogelsoorten zijn vermeld in tabel 2 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Jurisprudentie heeft uitgewezen dat voor vogelsoorten geen vrijstelling (meer) geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Door het Ministerie van LNV is een lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en een lijst met vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, maar waarbij inventarisatie gewenst is. Wanneer de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt (en deze aantasting niet door het nemen van verzachtende maatregelen afdoende te niet kan worden gedaan) is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan de volgende criteria: 1) er is sprake van een in de Vogelrichtlijn opgenomen openbaar belang; 2) er zijn geen alternatieven voorhanden en 3) de ruimtelijke ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor een ontheffingsaan-

vraag moet aan alle criteria worden voldaan. Voor alle andere vogelsoorten geldt dat de nesten in de praktijk uitsluitend beschermd zijn wanneer deze door de soort gebruikt worden, d.w.z. in de broed- en nestperiode.

Zorgplicht
Artikel 2 van de Flora- en faunawet schrijft voor dat iedereen de algemene zorgplicht voor de in wild levende planten en dieren in acht moet nemen. Dit houdt in dat handelingen die niet noodzakelijk verband houden met het beoogde doel, maar nadelig zijn voor de flora en fauna achterwege moeten blijven.

Rode lijsten
In het kader van een mogelijke ontheffingsaanvraag dient bij de vaststelling van de "gunstige staat van instandhouding" van een soort gelet te worden op de landelijke en regionale verspreidingsgegevens van een betreffende soort. Het op 5 november 2004 gepubliceerde Besluit Rode lijsten flora en fauna is hiervoor een geschikt instrument. Rode lijsten hebben echter geen juridische status. Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit een bepaald gebied zijn verdwenen en soorten die in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. De Conventie van Bern vereist dat landen Rode lijsten uitbrengen. Op de Rode lijsten staan alleen soorten die zich in Nederland voortplanten, dus geen trekvissen (zoals zalm en paling) en overwinterende vogels. Er worden steeds acht categorieën onderscheiden:
1. uitgestorven op wereldschaal;
2. in het wild uitgestorven op wereldschaal;
3. verdwenen uit Nederland;
4. in het wild verdwenen uit Nederland;
5. ernstig bedreigd;
6. bedreigd;
7. kwetsbaar;
8. gevoelig.

De mate van zeldzaamheid van een beschermde soort zal dus bepalen of een ruimtelijke ontwikkeling de "gunstige staat" van een soort zal beïnvloeden. Indien dit het geval is, dan dienen compenserende en mitigerende maatregelen genomen te worden voordat de ruimtelijke ontwikkelingen in gang worden gezet. Bij het toetsen van de effecten van ruimtelijke ontwikkelingen op beschermde soorten uit de beschermingsniveaus 2 en 3, zal derhalve mede de status op de Rode lijst van die soort meegenomen worden.

Bijlage 2:

Onderbouwing op toetsingscriteria A1 t/m D2 Beslisboom

De Provincie Utrecht heeft een beslisboom opgesteld voor bestemmingsplannen die Via deze beslisboom dient onderzocht te worden of het project leidt tot significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken. De mogelijke aantasting wordt onderzocht op 4 hoofdaspecten (wezenlijke waarden en kenmerken):

- Functioneren van het actuele en/of beoogde ecosysteem/natuurdoeltype;
- Eenheid of de omvang;
- Voorkomen van bijzondere planten- en diersoorten;
- Verbindingen in of tussen natuurgebieden (tussen gebieden: ecologische verbindingzones).

Deze criteria worden hierna benoemd en beoordeeld. De beoordelingen zijn hierbij in cursief weergegeven.

A1. De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit, actuele natuurwaarden. Natuurwaardering.

Toetsingscriterium: Op grond van de provinciale natuurwaardering: aantasten van gebieden met de natuurwaarden 'uitstekend' en 'goed'.

Om de kwaliteit van natuur te beschrijven, wordt gebruik gemaakt van de 'natuurwaardering van locaties'. Dit is de mate waarin karakteristieke soorten voorkomen, onderverdeeld in een schaal van uitstekend - goed - redelijk - matig. Hiervoor worden gegevens gebruikt die de provincie heeft verzameld in de EcoDataBank. Zie de interactieve kaart met waardering Buiten in Beeld (aankruisen Natuur in linker menu, niet Natuur – beleid).

Enkele voorbehouden:

- Deze berekeningen zijn alleen uitgevoerd op basis van floragegevens;
- Van niet alle plekken in de provincie zijn gegevens in voldoende detail beschikbaar;
- De gegevens zijn minstens enkele jaren oud.

Deze voorbehouden betekenen dat het ecologisch bureau altijd moet checken of de beoordeling in Buiten in Beeld correct is. Naast aanvullend veldwerk moeten ook andere bronnen worden geraadpleegd en moet voor de fauna een waarderingsanalyse worden gemaakt. Het accent ligt bij dit toetsingsaspect op het functioneren van het ecosysteem c.q. het biotoop.

Noot: de waardevolle soorten komen bij het 3e toetsingsaspect terug.

Voor de analyse kunt u gedetailleerde kaartgegevens aanvragen via natuurinfo@provincie-utrecht.nl. Via dit adres kunt u ook een toelichting vragen op de rekenwijze van de natuurwaardering in Utrecht. Overigens moet voor het regu-

liere RO-traject ook de actuele natuurwaarde in kaart worden gebracht om de passende bestemming te bepalen en voor de natuurtoets ten behoeve van de Flora- en faunawet. De analyse voor het Nee Tenzij-onderzoek is daarmee een aanvulling.

Veroorzaakt dit project een significante aantasting van de actuele natuurwaarde?

Op basis van de provinciale 'natuurwaardering van locaties' is het zuidelijke deel van het plangebied aangemerkt als moeras met matige tot redelijke kwaliteit. Deze beoordeling is bepaald op basis van floragegevens; aangezien deze gegevens niet noodzakelijkerwijs actueel genoeg zijn, is in het veld de actuele waarde van deze gebieden gecheckt.

Op basis van het veldbezoek en door de provincie aangeleverde gedetailleerde natuurwaarnemingen kan het voorkomen van strenger (volgens tabel 2 of 3) beschermde plantensoorten of bedreigde plantensoorten worden uitgesloten. Ook voor de fauna geldt dat de waarden beperkt zijn (zie paragraaf 4.3.2 t/m 4.3.6). Het moeras maakt deel uit van een zone waarin de afgelopen jaren veel dynamiek is geweest en waarin de vegetatie door successie volop in ontwikkeling is. Door de dichte ruigtebegroeiing en vochtigheid van het gebied is het gebied in de huidige situatie ontoegankelijk. Verstoring is in de huidige situatie zeer beperkt.

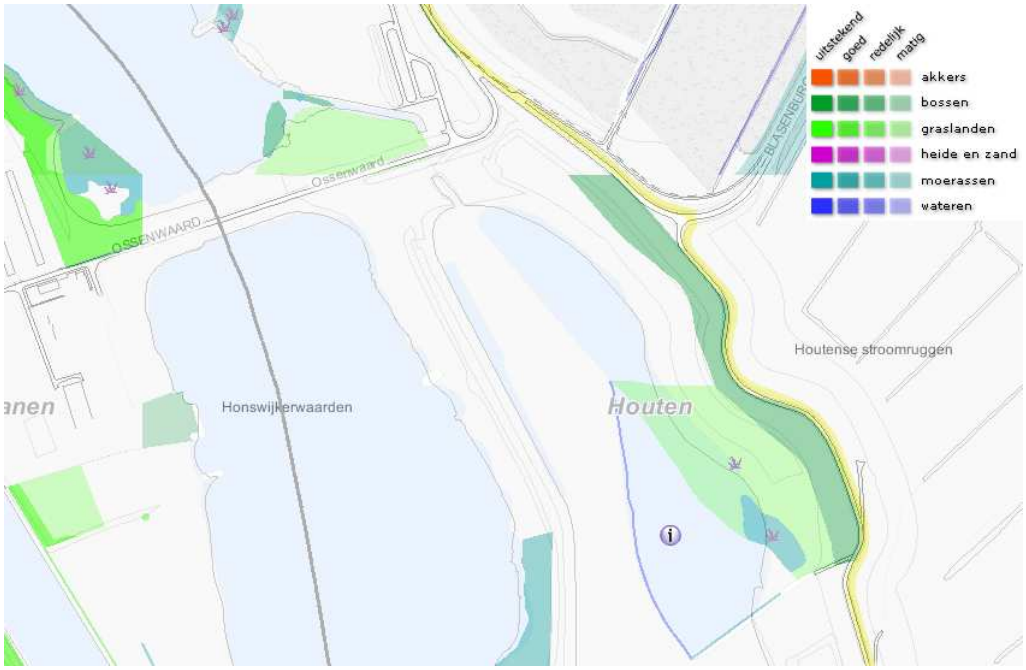

De dijk die is aangewezen als ecologische verbindingszone is niet gewaardeerd in de provinciale natuurwaardering. Dit zal te maken hebben met de recente aanleg van de dijk.

Overigens geldt voor het gehele gebied dat volgens de provincie is aangemerkt als moeras dat dit planologisch zal worden beschermd door middel van een natuurbestemming. Deze bestemming voorziet in voldoende mate in behoud en ontwikkeling van de moeraszone.

A2. De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit, actuele natuurwaarden. Oude boskernen.

Toetsingscriterium: Aantasten van oude boskernen van de categorie 'zeer waardevol' en 'bijzonder waardevol'.

Oude boskernen zijn actuele groeiplaatsen van autochtone bomen en struiken, die afstammen van oorspronkelijk inheemse flora die na de ijstijd op eigen kracht Nederland heeft bereikt. De groeiplaats kan bos zijn maar ook een houtwal, een enkele boom of struik als relict van het oorspronkelijke bos. Belangrijk is de aanwezigheid van een bosbodem van 150 jaar of ouder. De provincie heeft voor de Heuvelrug de oude boskernen op grond van oude topografische kaarten en veldonderzoek in kaart gebracht. De boskernen zijn in 3 waardeklassen ingedeeld. Deze informatie is verwerkt in de interactieve kaart Buiten in Beeld (de bruine tinten, aankruisen Natuur in linker menu, niet Natuur – beleid).
Omdat de provinciale kartering vooralsnog beperkt is gebleven tot de Utrechtse Heuvelrug, moet het ecologisch adviesbureau beoordelen of daarbuiten, op de locatie of in de nabijheid, een oude boskern aanwezig is. In het rapport moet staan hoe dit is onderzocht en wat de conclusie is.

Veroorzaakt dit project een significante aantasting van een oude boskern?

In de omgeving zijn geen oude boskernen aanwezig. Aantasting is uitgesloten.

A3. De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit, potentiële natuurwaarden.

Toetsingscriteria:
- Natuurdoelen (UNAT's) zoals af te leiden via de beheertypen zoals vastgelegd in het Natuurbeheerplan (ambitiekaart).
- Abiotische omstandigheden voor bijzondere ecologische kwaliteiten.

Bij dit aspect is een deskundigenoordeel onmisbaar omdat de criteria niet hard te krijgen zijn. Het is een zelfstandige afweging waarbij de actuele waarden, de potentiële waarden en de abiotische omstandigheden een plaats innemen. Deze weging kan alleen locatiespecifiek worden gemaakt met behulp van basismateriaal op kaarten en in databases. En door aanvullend gericht veldonderzoek.

In het Natuurbeheerplan 2011 is ten opzichte van de eerdere Natuurgebiedsplannen moeilijker te zien welke natuurdoeltypen (UNAT's) de provincie voor de locatie heeft voorzien. Van een deskundig ecologisch bureau mag echter worden verwacht dat zij passende typen kan vastleggen. De potentiële natuurdoelen voor nieuwe natuur zijn te vinden door de volgende stappen te nemen:

- in het Natuurbeheerplan kaart 9 at/m d de bijpassende gebiedscode bepalen
- in Bijlage 1 de voor dat gebied aangegeven mix van Beheertypen van de Subsidieverordening Natuur bepalen.
- in de Index Natuur en Landschap bepalen welke natuurdoeltypen vallen onder de Beheertypen.

Op basis van deze stappen, de kennis over de natuurdoeltypen en de te verzamelen veldgegevens zijn de ter plaatse passende natuurdoeltypen te bepalen. Van belang is steeds locatiespecifiek te zijn. Bijvoorbeeld omdat de formele bodemkaart een schaal van 1:50.000 kent, waardoor locale afwijkingen gemakkelijk optreden. Het ambitieniveau moet uitgaan van de ambities, zodat bijvoorbeeld een beschikbare kwel of schrale bodem optimaal wordt benut. Het ambitieniveau mag uiteraard niet worden toegeschreven aan de te onderzoeken nieuwe functie. Als bron kunnen diverse kaarten worden gebruikt met grondwater-, bodem- en andere gegevens.

Onder dit toetsingsaspect vallen alle abiotische factoren. Enerzijds in relatie tot de natuurdoeltypen, want die stellen specifieke eisen aan de omgeving. Anderzijds kunnen abiotische factoren negatieve effecten hebben op bijna alle natuurdoeltypen. In dit aspect moeten al deze factoren expliciet worden meegenomen. Met de vraag in hoeverre het te onderzoeken project deze effecten kan veroorzaken en hoe negatief de effecten zijn. Kernbegrippen: verzuring, vermesting, verzoeting, verzilting, verontreiniging, verdroging, vernatting, verandering (over-)stroming, verandering dynamiek, geluid, licht, trillingen, verstoring door mensen, betreding, golfslag, enzovoorts. Er zijn verschillende kaarten beschikbaar met abiotische kwaliteiten die ook voor reguliere plantoetsing worden gebruikt zoals watertoets, aardkundige waarden en stiltegebied. Dit toetsingsaspect is belangrijk en lastig, het is daarom zaak er veel aandacht aan te besteden.

<u>Veroorzaakt dit project een significante aantasting van door de provincie geplande potentiële natuurdoelen?</u>

Het zuidelijke deel van het plangebied (waar geen woonschepen liggen) is in het Natuurbeheerplan 2011 aangemerkt als 'nieuwe natuur'. Volgens het natuurbeheerplan 2011 is hier de ontwikkeling van moeras (10%) en zilt- en overstromingsgrasland (90%) voorzien.

Op basis van het veldbezoek is al gebleken dat dit gebied al is ontwikkeld tot moeras en ruig grasland. Het plan voorziet in behoud van de abiotische omstandigheden die de ontwikkeling van dit natuurdoeltype mogelijk maken.

De oeverstrook waar de woonschepen liggen is door de provincie Utrecht aangemerkt als ecologische verbindingszone (evz). Deze evz verbindt de verschillende bestaande en nieuwe natuurgebieden in de uiterwaarden van de Lek. Voor deze evz is als beheertype 'bloemdijk' aangegeven in het -natuurbeheerplan. Specifieke doelsoorten zijn niet vermeld voor de evz.

Natuurwaarden die gebonden zijn aan een bloemrijke dijk, zijn met name plantensoorten en insecten. Daarnaast zullen ook kleine zoogdieren de dijk gebruiken als ecologische verbindingszone. Uit het veldbezoek blijkt dat de Haas in de huidige situatie gebruik maakt van de dijk. Het plan voorziet in behoud en ontwikkeling van de natuurwaarden van de dijk. Verstoring van de EVZ vanuit de woonschepenlocatie is aan de oostkant van de dijk op voorhand uitgesloten. Aan de westzijde van de dijk zal verstoring door mensen worden beperkt door het 'oevergebruik' behorende bij de woonschepen landschappelijk in te passen. Hiervoor kan een kniphaag, struweelhaag of houtsingel worden gebruikt. Verstoring door verlichting zal worden beperkt door uitsluitend langs de ontsluitingsweg openbare verlichting toe te passen. Voor deze verlichting zal gebruik worden gemaakt van specifieke armaturen die uitstraling naar de nabijgelegen evz voorkomen.

Onder deze voorwaarden kan met voldoende zekerheid worden voorkomen dat het project leidt tot een significante aantasting van de door de provincie geplande potentiële natuurdoelen.

B. Gebieden die bepalend zijn voor de aaneengeslotenheid en robuustheid van de EHS.

<u>Toetsingscriterium: Opsplitsing of verkleinen van een gebied.</u>

De provincie heeft hiervoor geen harde criteria. Beide begrippen staan voor het tegengaan van versnippering. Dat gebeurt middels faunavoorzieningen, ecoducten, het afsluiten van wegen en de afbraak van gebouwen. Ook het verlies aan natuuroppervlakte kan significante gevolgen hebben.

Kleine oppervlaktes van 100 - 150 m^2 hebben dat in bovengenoemde situaties niet. Oppervlaktes > 1 hectare per definitie wel. Daartussen ligt een nader te onderzoeken grijs gebied.

Veroorzaakt dit project een significante aantasting van de aaneengeslotenheid en robuustheid van de EHS?

Het bestemmingsplan voorziet niet in opsplitsing of verkleining van leefgebieden binnen de EHS. De ecologische verbindingszone die binnen het plangebied loopt, wordt niet doorsneden. Voor het voorkomen van verstoring van de ecologische verbindingszone verwijzen we naar hetgeen vermeld onder A3.

C1. De aanwezigheid van bijzondere soorten (Flora- en faunawet).

Toetsingscriterium: Negatieve gevolgen voor beschermde soorten uit tabel 2 en 3 Ffw.

De soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet zijn wettelijk beschermd. (Zie website Dienst Regelingen en overzicht beschermde soorten.)

Gegevens over beschermde soorten kunt u opvragen bij de provinciale EcoDataBank via natuurinfo@provincie-utrecht.nl. Overigens kunt alleen door de provincie verzamelde gegevens inzien (in verband met auteursrechten van derden). De gegevens zijn niet altijd actueel en volledig, zodat aanvullend veldonderzoek nodig kan zijn. Gegevens van beschermde soorten kunnen worden aangekocht bij het Natuurloket.

Verder onderzoek, dat nodig blijkt op basis van een quickscan, vraagt onderzoekstijd in de juiste periode van het jaar. Helaas is het daardoor wel eens nodig het vervolgonderzoek een jaar uit te stellen. Dit onderzoek is echter ook nodig op basis van verplichtingen in de Flora- en faunawet, zodat het Nee Tenzij-onderzoek geen extra onderzoek vraagt.

Veroorzaakt dit project een significante aantasting van de bijzondere soorten zoals genoemd in tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet?

Op basis van de toets aan de Flora- en faunawet is gebleken dat het bestemmingsplan niet voorziet in een aantasting van de soorten van tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

C2. De aanwezigheid van bijzondere soorten (bedreigde soorten van de Rode lijsten en Oranje lijsten).

Toetsingscriterium: Negatieve gevolgen voor bedreigde soorten uit de categorieën 'bedreigd', 'ernstig bedreigd' of 'op het punt van verdwijnen' van de Rode en/of Oranje Lijsten.

Er zijn landelijke Rode lijsten opgesteld van bedreigde en kwetsbare dieren en planten. (Als uitwerking van het overheidsbeleid uit Taakstelling 8 van de rijksnota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' (2000) en de internationale verplichtingen.) Daarbij is wettelijk vastgelegd dat de overheid deze soorten beschermt en dat zij het onderzoek én werkzaamheden bevordert die nodig zijn voor de bescherming van deze Rode lijstsoorten. Zie Besluit Minister van LNV 2009.

In het provinciale Beleidsplan Natuur en Landschap is opgenomen dat het provinciale soortenbeleid zich richt op bedreigde en kwetsbare soorten in Utrecht. GS hebben de Oranje lijst voor fauna bevestigd in 1997 en voor flora in 2001. Hierbij is bepaald dat de Oranje lijsten specifiek gebruikt worden bij toetsing van subsidieaanvragen en bij plantoetsing. In de Werkdocumenten Flora en Fauna zijn de Oranjelijsten te vinden.

Veroorzaakt dit project een significante aantasting van de bedreigde soorten uit de categorieën 'bedreigd', 'ernstig bedreigd' of 'op het punt van verdwijnen' van de Rode en/of Oranje Lijsten?

Op basis van de toets aan de Flora- en faunawet is tevens gebleken dat het bestemmingsplan niet voorziet in een aantasting van bijzondere soorten, zoals opgenomen op de Rode en/of Oranje Lijsten.

D1. De aanwezigheid van essentiële verbindingen (verbindingen tussen natuurgebieden zoals ecologische verbindingszones, ecoducten en faunavoorzieningen)

Toetscriterium: Door ingreep wordt een verbinding 'ernstig belemmerd', dan wel kan niet meer gerealiseerd worden.

Ecologische verbindingszones verbinden kerngebieden van de EHS en maken barrières als wegen passeerbaar voor flora en fauna. Rijk en provincie hebben hiertoe verschillende verbindingen aangewezen. Te gebruiken hulpmiddelen:

- Doelsoorten zoals genoemd in het 'Werkdocument Ecologische Verbindingszones provincie Utrecht' (1993) en het Natuurbeheerplan. Helaas niet digitaal beschikbaar; de gedrukte versie is uitverkocht;

- Doelsoorten zoals genoemd in het Rijks- en provinciale beleid wat betreft robuuste verbindingen. (Afsprakendocument LNV - Provincies van november 2003 en technische uitwerking in Handboek voor Robuuste verbindingen (Alterra);
- Eisen verbindingszones per doelsoort zoals onder andere beschreven in modellen Alterra ('Tover'), op te vragen bij provincie of te beoordelen door Quick scantoetsers. Voor diverse verbindingszones zijn zogenaamde Inrichtingsbeelden gemaakt. Meer informatie bij de afdeling Groen (zie de pagina Ecologische verbindingszones op de website).

Veroorzaakt dit project een significante aantasting van de essentiële verbindingen tussen natuurgebieden?

In het plangebied ligt een ecologische verbindingszone. Voor deze zone bestaat geen uitgewerkt model met doelsoorten of inrichtingsbeelden. Voor het voorkomen van verstoring van de ecologische verbindingszone verwijzen we naar hetgeen vermeld onder A3.

D2. De aanwezigheid van essentiële verbindingen (foerageer- en migratieroutes, corridors, e.d.)

Toetsingscriterium: Door een ingreep wordt een verbinding ernstig belemmerd dan wel kan niet meer gerealiseerd worden.

Dit zijn verbindingen/routes, die binnen kerngebieden van de EHS liggen of aan de rand daarvan. Dieren gebruiken ze om van rust- naar foerageer plaats te komen en onder meer seizoensmigratie. Te denken valt aan bijvoorbeeld wildwissels of bomenlanen voor vleermuizen. Bronnen kunnen zijn de provinciale EcoDataBank (aan te vragen via natuurinfo@provincie-utrecht.nl) en het Natuurloket. Aanvullend onderzoek is nodig, afhankelijk van situatie en voorkomen van soorten in de buurt.

Veroorzaakt dit project een significante aantasting van de verbinding in of aan de rand van kerngebieden?

Een belangrijke verbinding die in het plangebied aanwezig is, is de overgang tussen de rivierarm en de ruigte- en moeraszone. De locatie waar de woonschepen bestemd zijn bevindt zich buiten deze overgangszone. Ter hoogte van de ruigte- en moersaszone worden geen woonschepen bestemd. Significante aantasting van verbindingen in of aan de rand van kerngebieden is niet aan de orde.